

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

5. IX 1989

TAJNÉ!

Výtisk č. 13

Počet listů: 8

Počet příloh: 6

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 124

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.

Nesmí být rozmnožován a po využití podlehá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle usnesení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.
Když
Má
Bud

1. Bezpečnostní situace

V průběhu 4. září 1989 nebylo zaznamenáno závažné narušení klidu a veřejného pořádku. Bez rušivých jevů proběhlo v Praze soudní přelíčení proti mluvčímu "charty 77" A. VONDROVI.

V činnosti vnitřního protivníka nebyly zjištěny projevy otevřené protisocialistické aktivity nelegálních struktur. Mezi členy a stoupenci Mírového klubu Johna Lennona je rozšiřován leták vyzývající k účasti na "Pochodu za svobodný život v míru", připravovaném na 9. září 1989.

Ve Východoslovenském kraji bylo zjištěno 7 závadových nápisů. Nebyly zaznamenány výhružné anonymní telefonáty nebo anonymní dopisy.

Nebyla hlášena závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

b) Dne 4. září 1989 odsoudil Obvodní soud pro Prahu 2 mluvčího "charty 77" Alexandra VONDRU (1961) za přečin proti veřejnému pořádku, k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 2 měsíce v I. nápravně východné skupině a k peněžité pokutě 2.500,- Kčs. Soudnímu jednání byli přítomni signatáři "charty 77" GRUNTORÁD a SILHANOVÁ, asi 20 členů Nezávislého mírového sdružení a 4 pracovníci tiskové agentury Reuter. Během jednání nedošlo k narušení klidu a veřejného pořádku.

Mezi členy a příznivci nelegálních struktur je rozšiřován leták podepsaný Mírovým klubem Johna Lennona, vyzývající k účasti na "Pochodu za svobodný život v míru", který se uskuteční dne 9. září 1989 v době od 15,00 do 17,00 hodin. Místa srazů jsou Povltavská ulice v Praze 8 a třída Politických

vězňů v Praze 1. Trasa pochodu je přesně uvedena s vytýčením času tak, aby se další zájemci mohli postupně přidat. Hlavním smyslem konání pochodu je protest proti věznění P. CIBULKY, I. JIROUSE, F. STÁRKA, O. VEVERKY a dalších osob uvedených v textu letáku.

V Popradu (Východoslovenský kraj) bylo zjištěno celkem 7 závadových nápisů hanobících KSC a její funkcionáře a propagačních fašistické symboly. Po pachateli se pátrá.

Na základě prokázaného rozšiřování a získávání podpisů pod výzvu "Několik vět" bylo sděleno podezření z přešinu proti veřejnému pořádku podle § 6/c zákona č. 150/1969 Sb. ing. R. ŠAMANKOVI (1955), technolog s.p. Tesla Pardubice.

Dne 29.8.1989 byl vzat do vazby [REDACTED] (1968), dělník s.p. VCHZ Synthesia Pardubice-Semtínská a bylo mu vzneseno obvinění z trestného činu obecné ohrožení. Bylo prokázáno, že dne 1. července 1989 založil úmyslně požár ve VCHZ Synthesia (o požáru jsme informovali ve čtvrté části zprávy dne 3.7.1989). Škoda byla upřesněna na 2,25 miliónů Kčs. Jako motiv uvedl nespokojenosť s výdělkem a rodinné problémy.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

V průběhu dne 4. září 1989 nebyly závažné události tohoto charakteru hlášeny.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost

a) Mimořádné události v národním hospodářství a živelné pohromy

Dne 4. září 1989 ve 14,26 hodin na jámě dolu Dyleň 2 (okr. Cheb) s.p. Uranové doly Západní Čechy došlo při výměně nového tažného lana z dosud nezjištěných příčin k jeho uvolnění a pádu do jámy. Jeho pádem bylo poškozeno vyrovávací ploché lano zn. Arbed a další lano zn. Wolf, každé o délce 1 480 m. Předběžná škoda činí 1 500 000 Kčs. Následná škoda zastavením těžby, bude vyčíslena dodatečně. Bližší okolnosti případu se zjišťují.

Vyšetřuje OS SNB Cheb.

Navazuje na DSZ ze dne 15. srpna 1989: k požáru sušičky ovoce JZD Žarošice (okr. Hodonín) s předběžně uvedenou škodou 150 000 Kčs. Dne 4. září 1989 bylo v Hodoníně zahájeno stíhání pro trestný čin obecné ohrožení proti [] (nar. 1931, bytem Dolní Němčí, okres Uherské Hradiště, dělník). Jmenovaný při lepení podlahové krytiny nedodržel bezpečnostní předpisy pro práci s otevřeným ohněm, následkem čehož došlo k požáru. Škoda byla upřesněna na 419 000 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Hodonín.

Dne 4. září 1989 v 15,40 hodin v Litvínově (okr. Most) došlo k výpadku trakčně usměrňovací stanice typu 3 s přerušením dodávky elektrického proudu tramvajové trakce Litvínov - Chemické závody ČSSP Litvínov a tím přerušení dopravy. Šetřením byl zjištěn požár v sekci 5, která byla pod napětím, avšak nezatížena. Doprava byla nahrazena autobusy MHD. Předpokládané obnovení tramvajové dopravy bude dne 5. září 1989 do 12,00 hodin. Zničením sekce 5 a poškozením sekcí 3 a 4 vznikla předběžná škoda 250 000 Kčs. Příčina požáru je předmětem dalšího šetření.

Vyšetřuje OS SNB Most.

Dne 3.září 1989 kolem 23,30 hodin na velkolomu Maxim Gorkij 1 v Bílině (okres Teplice) došlo z dosud nezjištěných příčin k rozříznutí 2 000 m gumového ocelokordového pásu dopravníku. Způsobená škoda činí asi 700 000 Kčs. Míra zavinění je předmětem dalšího šetření.

Vyšetřuje OS SNB Teplice.

b) Násilná trestná činnost

Navazuje na DSZ ze dne 21. srpna 1989: k nálezu zavražděného [REDACTED] (nar. 1919) nedaleko farmy JRD Hontianské Nemce (okres Zvolen). Dne 4. září 1989 byl v Banské Bystrici zadržen a je vazebně stíhán pro trestné činy vraždy a loupeže [REDACTED] (nar. 1953, bytem Žiar nad Hronom, dělník, lx soudně trestán). Jmenovaný v noci na 16. srpna 1989 několikrát bodl nožem [REDACTED] do břicha, zad a hrudníku, který na následky zranění zemřel. Poté mu odcizil dosud nezjištěnou částku peněz.

Vyšetřuje KS SNB Banská Bystrica.

Dne 3. září 1989 ve 21,30 hodin byla v Praze 6 ve svém bytě nalezena oběšená [REDACTED] (nar. 1940, zaměstnankyně Státního zdravotního ústavu v Praze 5) a uškrcená její dcera [REDACTED] (nar. 1970, bez pracovního poměru). Z dopisu na rozloučenou bylo zjištěno, že motivem vraždy a sebevraždy byly dlouhodobé neshody mezi matkou a dcerou.

Vyšetřuje OS SNB Praha 6.

c) Majetková trestná činnost

V současné době bylo v Břeclavi ukončeno vyšetřování trestné činnosti ing. [REDACTED] (nar. 1940, bytem Pohořelice, okres Břeclav, bývalý ředitel s.p. První brněnské strojírny - závod Mikulov, okres Břeclav), [REDACTED] (nar. 1945, bytem Dolní Dunajovice, okres Břeclav, bývalá vedoucí obchodně ekonomického úseku téhož závodu) a ing. [REDACTED] (nar. 1953, bytem Mikulov, nyní vedoucí technického úseku téhož podniku, všichni členové KSČ). Jmenovaní v letech 1986 - 1988 porušením svých povinností při ochraně socialistického majetku tím, že nezajistili řádné skladování lopatek a mezerníků k turbínám, způsobili uvedenému závodu škodu 3 254 400 Kčs. Na základě rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii byla věc ve smyslu trestního řádu odložena.

Vyšetřovala OS SNB Břeclav.

V době od 2. do 4. září 1989 v Poříčanech (okr. Nymburk) bylo provedeno vloupání, vyražením skleněné výplně okna na WC, do budovy MNV. Z jedné kanceláře bylo odcizeno 4 000 Kčs na hotovosti a bloky na 50 litrů benzинu speciál. Způsobená škoda činí 4 400 Kčs. Po pachateli se pátrá.

Vyšetřuje OS SNB Nymburk.

V noci na 4. září 1989 bylo v Lipníku nad Bečvou (okres Přerov) provedeno vloupání, rozlomením bezpečnostní vložky FAB u vchodových dveří skladu a probouráním zdi do kanceláře benzínového čerpadla. Zde pachatel vysekal zadní stěnu kovového trezoru, ze kterého odcizil 116 000 Kčs na hotovosti. Způsobená škoda činí 117 000 Kčs. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Po pachateli se pátrá.

Vyšetřuje OS SNB Přerov.

Dne 4. září 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 95 případů krádeží vloupáním, z toho:

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	16	14	5	10	30	639 400
SSR	6	1	3	1	9	151 600
ČSSR	22	15	8	11	39	791 000

V týdnu od 28. srpna do 3. září 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 430 případů krádeží vloupáním, z toho:

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	72	70	20	79	94	2 291 100
SSR	35	14	8	18	20	449 400
ČSSR	107	84	28	97	114	2 740 500

d) Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

Dne 4. září 1989 v 09,05 hodin na křižovatce v Praze 9 řidič nákladního automobilu [REDACTED] (nar. 1964, bytem Praha 6, řidič s.p. Pražské silniční a vodohospodářské stavby) nepřizpůsobil rychlosť jízdy, dostal smyk a narazil do dvou domů a sloupu elektrického vedení. Při nehodě utrpěl těžké zranění. Celková škoda činí 165 000 Kčs. Řidiči, kterému byl proveden odběr krve na zkoušku alkoholu, byl zadržen řidičský průkaz.

Vyšetřuje MS VB Praha.

Dopravní nehody dne 4. září 1989:

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	421	3	18	2 205 200
SSR	109	2	4	401 600
ČSSR	530	5	22	2 606 800

Dopravní nehody v týdnu od 28. srpna do 3. září 1989:

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	1 629	13	77	8 965 400
SSR	683	5	31	3 705 500
ČSSR	2 312	18	108	12 670 900

e) Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

Dne 4. září 1989 zadrželi příslušníci PS pro pokus o ilegální přechod státní hranice z ČSSR do NSR a Rakouska 11 občanů NDR a 3 PLR.

Hranici se socialistickými státy narušilo 61 občanů NDR, 3 ČSSR, 1 PLR a 1 Afghánistánu.

Pro vniknutí z MLR na území ČSSR byl zadržen 1 občan NSR.

5. Názory a nálady obyvatelstva

Mezi řidiči Mezinárodní kamiónové dopravy /MKD/ ČSAD Jeseník /Severomoravský kraj/ probíhají živé diskuse o situaci v PLR. Kriticky se vyjadřují ke skutečnosti, že ČSSR od roku 1981 dodávkami především potravin, poskytovala pomoc PLR a PSDS, jako bratrské dělnické straně. Sami řidiči MKD vozili do PLR toto zboží. Jsou roztrpčeni, že naše pomoc byla zbytečná, protože PSDS se bez boje vzdala vedoucí úlohy v zemi. V těchto souvislostech poukazují na nadhodnocování polské, ale i maďarské měny vůči koruně. Projevují současně i obavy, aby vývoj v ČSSR nešel stejným směrem jako v těchto zemích nebo i v některých oblastech SSSR, kde se problémy začínají řešit násilím.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení čl. 12/2005 Sb.

Dne 4. září 1989 v 16,25 hodin v Bratislavě podnapilý řidič soukromého osobního automobilu por. SNB Tibor TÖRÖK (nar. 1957, technik MS VB Bratislava) nezvládl řízení, vjel na tramvajový pás, kde zachytily chodkyni [REDACTED] (nar. 1906, bytem Bratislava). Z místa nehody ujel a sám ohlásil dopravní nehodu. Jmenovaný odmítl odběr krve na zkoušku alkoholu. Šimová utrpěla zranění s dobou léčení asi 10 dnů.

Vyšetřuje MS VB Bratislava.

Rozdělovník

- s. Jakeš
- s. Husák
- s. Adamec
- s. Indra
- s. Hegenbart

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 477/2005 Sb.

Schůzka tzv. exkomunistů

Dne 30.8.1989 se uskutečnila schůzka tzv. exkomunistů. V jejím průběhu informoval Jiří HANZELKA o svém 16 denním pobytu v SSSR. Cestu uskutečnil na pozvání vdovy po akademiku KAPICOVI. Nejednalo se o čistě soukromé pozvání, ale na jeho cestě měl zájem člen PÚV KSSS s. Jakovlev, se kterým se osobně nesetkal. Příští cestu do SSSR by měl uskutečnit spolu se ZIKMUNDEM.

V průběhu pobytu v SSSR poskytl J. HANZELKA celkem 6 interview. První bylo zveřejněno v Izvestijích, další v Sobesedníku. Nyní má vyjít interview v týdeníku Dálný Východ, kde má být současně v brožuře zveřejněna celá zpráva HANZELKY a ZIKMUNDA, kterou zpracovali pro bývalého generálního tajemníka ÚV KSSS s. Brežněva. Dále má být interview uveřejněno v Ogoňku a 23.9.1989 má být vysílán moskevskou televizí hodinový pořad s J. HANZELKOU.

Redaktor Izvestijí, který s J. HANZELKOU dělal rozhovor, a se kterým je i nadále v pravidelném telefonickém kontaktu, má na pozvání HANZELKY přicestovat do ČSSR v průběhu října t.r. Cílem jeho cesty bude co nejlépe poznat situaci v ČSSR a hovořit s co největším počtem lidí, včetně Václava HAVLA a Alexandra DUBČEKA.

V další části schůzky, která se týkala vnitropolitické situace v ČSSR, vystoupila Libuše ŠILHÁNOVÁ s názorem, že by se již mělo začít konkrétně uvažovat o přípravě akce k 28. říjnu a zejména se předem dohodnout na společném stanovisku všech iniciativ. Problém je však v tom, že zejména mladí aktivisté si dost neuvědomují skutečný stav ve společnosti a přehlížejí a ignorují kritické a odsuzující názory části společnosti na adresu nezávislých iniciativ.

V další diskusi se v souvislosti s pamfletem "Několik vět" hovořilo o tom, že již nyní je jasné, že se nenaplnily představy organizátorů o počtu získaných podpisů. Při současném počtu podpisů nelze akci "Několik vět" považovat za národní referendum tak, jak byla zamýšlena. Odráží to neznalost nebo podcenění skutečné situace ve společnosti organizátory.

/II. správa SNB/

vedení FNU
I., II., ~~XIV~~ S SNB
KS SNB

Rozdělovník
s. Jakeš
s- Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Hoffmann
s. Fojtík
s. Hegenbart

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SPOLEČENSTV
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 151 odst. 2 zák. č. 212/2005 Sb.

Poznatky o zadržení pracovníků Omnipolu ve Velké Británii

Dne 25.8.1989 byli při tranzitu na letišti Heathrow britskou policií zadrženi pracovníci Omnipolu FAJT a NOVOTNÁ. Na místní úřadovně policie byli vyslýcháni déle než 2 hodiny, přičemž jim údajně bylo odmítнуто spojení se ZÚ ČSSR v Londýně. Britská policie od nich požadovala podrobné osobní údaje včetně napsání životopisu. V průběhu výslechu jim bylo rovněž sděleno, že britské straně je přesně znám účel jejich služební cesty v Indii, tj. jednání na ministerstvu obrany Indie o vojenských dodávkách.

Pracovník Omnipolu FAJT se spojil se ZÚ ČSSR až po dvou hodinách po zadržení a naléhavě žádal přítomnost diplomatického zástupce ZÚ. Zhruba po další hodině se na letiště dostavil zástupce vedoucího oddělení ZÚ s. SLÁNSKÝ. Poté byli oba pracovníci Omnipolu propuštěni a převezeni do tranzitního hotelu Excelsior. Údajně byli natolik rozrušeni, že tranzitní hotel do odletu již neopustili a dne 26.8.1989 odcestovali do ČSSR. Materiály, které pracovníci Omnipolu s sebou převáželi, převzal SLÁNSKÝ, převezl je na ZÚ, kde byly zajištěny a následující den odeslány PPKL do ČSSR.

Skutečnost, že britská policie byla předem informována o účelu cesty uvedených pracovníků, svědčí o tom, že byli delší dobu pod kontrolou britských speciálních služeb. Hrubé organizační nedostatky ze strany pracovníků Omnipolu, tj. převoz nezajištěných tajných materiálů, které se týkaly smluv uzavřených s ministerstvem obrany Indie na období příštích deseti let, a především skutečnost, že neměli britská tranzitní víza, poskytly britským speciálním službám vhodnou záminku k jejich zadržení a nelze vyloučit možnost britského průniku do převážených dokumentů.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Hegenbart

s.Štěrba

vedení FMV

I., II. správa SNB

Současná situace v MV MLR

Funkcionář vedení MV MLR zodpovědný za plán, rozpočet a materiální zabezpečení otevřeně odsuzoval situaci v MLR, kdy státní orgány jsou postupně zbavovány moci. Mezi omezující opatření v MV MLR patří, že z návrhu rozpočtu byly odsouhlaseny pouze 4 % požadovaných prostředků. Na základě toho jsou a budou citelně snižovány početní stavy a omezovány materiální prostředky. Již nyní některé úseky nejsou schopny zabezpečovat úkoly. Jako příklad uvedl situaci na hranicích. Otevření hranic označil jako prestižní politické opatření prosazené reformními funkcionáři pod vedením POSZGAYE. Podle jeho názoru bylo o 2 roky předčasné. Za současných podmínek není MV MLR shopno např. ve vztahu k NDR plnit přijaté závazky a NDR bude donucena upravit podmínky výjezdu svých občanů do MLR. Očekává se, že to bude mít mezi veřejností NDR velmi negativní odezvu.

/Představitel FMV v NDR/

*vedení' FMV
I., II. a XII. správa SNB
KS SNB*

Rozdělovník:

s.Jakeš
s.Hegenbart

K možnosti teroristických akcí v průběhu 9. summitu HNZ

Stejně jako před 7. a 8. summitem Hnutí nezúčastněných zemí (HNZ) se z diplomatických a novinářských kruhů v Bělehradě šíří neprověřené informace o nebezpečí narušení průběhu 9. summitu HNZ teroristickými akcemi.

Hovoří se o možných provokacích arabských fundamentalistických teroristických skupin, mezinárodní mafie, ustašovských emigrantských skupin, sikhských extremistů, albánských extremistů z Kosova a pod. Nejčastěji se uvádí, že mezi nejohroženější představitele patří GÁNDHÍ, CASTRO, ARAFAT a představitelé SFRJ včetně představitelů armády a nejvýznamnějších činitelů Srbska.

Jugoslávské ministerstvo vnitra získalo údajně poznatky o kontaktech sikhských extremistických skupin s podobnými organizacemi na Západě s cílem ohrožení bezpečnosti GÁNDHÍHO v průběhu summitu. Existují i neprověřené signály o záměrech mezinárodní mafie pomstít opatření kubánské vlády proti bývalým kubánským představitelům zapojeným do pašování drog. V souvislosti s osobní bezpečností J. ARAFATA se hovoří více o nebezpečí ze strany arabských extremistických skupin než např. o možnosti provokace izraelských speciálních služeb.

Novinářské a diplomatické kruhy v Bělehradě spekulují i s teorií, že by teroristické skupiny mohly pronikat na území SFRJ tranzitem i ze ZSS, především BLR.

V SFRJ byla přijata zvýšená bezpečnostní opatření; údajně bylo dohodnuto, že i osobní ochraně bude zakázáno v kongresové hale nosit zbraň.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš
s.Husák
s.Adamec
s.Indra

s.Lenárt
s.Hegenbart
s.Johanes
s.Štefaňák

vedený FMV
I., II. správa SNB

Záměry tzv. OBRODY pro nadcházející období

Představitelé OBRODY Luboš KOHOUT a Václav MENCL z Prahy přenášejí na svá jednotlivá seskupení v okresech a krajích následující pokyny:

- diskutovat s členy KSČ a poukazovat na nutnost dodržování stranických norem a morálky, tuto činnost zintenzivnit před konferencemi, sjezdem a výročními schůzemi, dále v diskusích ovlivňovat členy KSČ k tomu, aby mezi delegáty byli kriticky vystupující lidé, aby se na výročních schůzích a konferencích kritizovaly celostátní nedostatky /MENCEL poukazuje na dobrou práci v tomto směru v Plzni, kde jsou údajně členové OBRODY zváni k diskusím do výborů KSČ/;
- v každém místě, na základě specifik teritoria, je výzva k fundovanému zpracování stanoviska k "Poučení...";
- spolupracovat s ostatními strukturami opozice, především s HOS /Hnutí za občanskou svobodu/;
- prostřednictvím členů seskupení OBRODY rozšiřovat informaci o prohlubujících se názorových rozporech mezi předsedou vlády ČSSR s. Adamcem a předsednictvem ÚV KSČ, konkrétně se s. Fojtíkem.

/KS SNB Brno/

Rozdělovník

členové a kandidáti PÚV KSČ
s. Hegenbart

vedení FMV

I., II., XII. správa SNB
KS SNB

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 11.2.2008 podle usanvenis
č. 442/2005 Sb.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.